

RIJEČ UREDNIŠTVA

Kada je krajem ožujka ove godine Thomas Waitz, zastupnik Europskog parlamenta, član Kluba zastupnika Zelenih/ Europskog slobodnog saveza, objavio na svojoj službenoj stranici „Novo izvješće o krčenju šuma u Hrvatskoj“ dostavljeno od braniteljske udruge ViDrA – „veterani i društvena akcija“, vijest o tome proširila se na hrvatskim mrežnim stranicama. Povodom toga objavljen je na portalu Telegram.hr i razgovor s predsjednicom udruge Vesnom Grgić. Forum udruge pod nazivom Zeleni odred za cilj ima, kako su sami naveli, „borbu protiv devastacije šuma i šumskih površina u Republici Hrvatskoj“.

Pohvalna je briga za opće dobro, što šume u Republici Hrvatskoj i jesu. Samo čitajući optužbe, koje se većinom odnose na djelovanje trgovačkog društva Hrvatske šume, ne može se oteći dojmu da tu ima puno neshvaćanja zakonskih postavki i operativnih radnji koje se odvijaju u gospodarenju šumama.

U razgovoru se kao mogućnost „jezive devastacije šuma“ navodi zabrana sječe svih šuma u razdoblju od 10 godina, uspoređujući to s primjerom Albanije. Toj zemlji to nitko izvan nje nije naredio, već je to bila odluka albanskog parlamenta da se uvede moratorij na sječu šuma za trgovačke namjene od 2016. do 2025. godine. Zabrana je uvedena kao posljedica nekontroliranih prevelikih sječa, što je stvorilo erozivna područja koja su jako vidljiva diljem države. Uspoređujući to s Republikom Hrvatskom u kojoj postoji organizirano šumarstvo 256 godina, potpuno je deplasirano.

Osnovno nerazumijevanje, koje se i inače ponavlja u javnosti, je održivo gospodarenje putem oplodnih sječa, gdje se na kraju životnog ciklusa jednodobnih sastojina (sam naziv jednodobno označava da su stabla približno jednake starosti) stara šuma, naravno sa starim i debelim stablima, zamjenjuje mladom šumom, koja se izvan vegetacijskog razdoblja svugdje dobro i ne uočava. Bitno je to da na šumskom zemljištu i dalje ostaje šuma, znači nema devastacije, odnosno degradacijskih stadija šuma (kao što laici obično mlade šume u razvoju – u progresiji smatraju šikarom koja je primjer obrnutog procesa – regresije). Oplodno razdoblje koje traje i 20 godina, a u fazi dovršne sječe godinu ili više godina ako se sječe na manjim površinama, u stvari je porođaj mlade šume. Svima je poznato da rođenje djeteta u ljudskom svijetu nastaje nakon porođajnih muka, a odrastanje i osamostaljivanje traje godinama. Isto možemo usporediti s nastankom mlade šume i brigom oko njenog razvoja. Rađaonica u šumi traje i njeno uređenje traži

vremena. Osim što je šumska površina u obnovi rađaonica, ona je i radilište na kojemu vladaju posebni propisi, posebice oni vezani za zaštitu na radu. Ljubitelji prirode koji se prolazeći kroz šumu u obnovi ljute zbog oštećenih šumskih puteva, trebaju znati da se oni nalaze usred radilišta i da se ne bi mogli slobodno kretati po radilištu nekakve zgrade ili mosta. Povlačeći paralelu, šumsko radilište bi se moglo ograditi kao i neko građevinsko, a onda ne bi bilo pristupa u to područje.

Nerealno je očekivati da se stanje šuma, kao uostalom i drugih dijelova prirode, može konzervirati. Prirodni ekosustavi su dinamične cjeline i kroz vrijeme se stalno mijenjaju. U Republici Hrvatskoj prirodne gospodarene šume doživjele su bar dva kompletna, a neke i po tri životna ciklusa od nastanka do dovršnog sjeka. Znači da su kroz taj ciklus prošle sve faze, od mlade šuma visine nekoliko centimetara, do stare šume s visokim stablima 30-40 m. Prosječni ljudski vijek u današnje doba u našoj domovini od 78 godina tek je nešto iznad polovice životnog vijeka propisanog za šume hrasta lužnjaka od 140 godina, a oko tri četvrtine vijeka bukovih šuma od 100 godina. Normalno je da stanovniku i posjetitelju nekog šumskog područja promiču promjene u starim šumama koje nisu tako drastične, kao što se dogodi kada se stara šuma zamijeni mladom šumom. Zanimljivo je kako se ljudi raduju rađanju novih ljudi i njihovom odrastanju, a ne raduju se, za razliku od šumara, rađanju novih šuma koje šumari nastoje stvoriti kvalitetnijim od prethodnih. Stara poslovice kaže „Na mladima svijet ostaje“. Logično je da isto vrijedi i za šume. Nove šume će omogućiti blagodati novim generacijama. Zamislimo da su danas sve šume stare po dvjesto i više godina (kao što za primjer imamo potpuno zaštićenu šumu Prašnik, gdje je ostalo malo starih stabala hrasta lužnjaka, a ispod njih prevladavaju mlada stabla graba čime se u biti gubi glavna vrsta drveća). Imali bi šume pune bolesnih stabala, od kojih ne bi bilo previše koristi. Drvna industrija ostala bi skoro bez ikakve sirovine za svoj rad, a onda i stanovništvo bez mogućnosti zaposlenja i brojnih proizvoda od drveta. Još jedna bitna činjenica u svjetlu klimatskih promjena je to da se najveći ponor (upijanje) ugljika stvara u šumama mladim od 140 godina, nakon čega se unos ugljika smanjuje.

Postavlja se i pitanje zašto se u općoj brizi za naše šume prati samo stanje u državnim šumama, dok se u privatnim šumama malih posjednika, koje čine jednu četvrtinu ukupnoga šumskog kompleksa, događaju radnje koje, za razliku od državnih šuma, otprilike odgovaraju stanju koje navode

gore navedene Udruge. Dobna struktura vlasnika, neriješeni imovinsko pravni odnosi i zapušteno i neažurirano stanje našeg katastra i gruntovnice, usitnjeni posjed, kao i neadekvatna zakonska rješenja i nepostojanje organizirane čuvarske službe razlog su takvom stanju.

Razvoj tehnologija donio je brojne olakšice i koristi u današnjem življenju, ali nažalost i nedostatke. Mogućnost brzog prijenosa informacija omogućila je svima upoznavanje sa svim djelatnostima i strukama, što je pak stvorilo lažnu predodžbu o razumijevanju svih sfera života i njihovom funkcioniranju. Tako su danas brojni posjetitelji šume postali znalci o šumarstvu, ali i dobili mogućnost lakog iskazivanja svog viđenja o tome u medijima. Čak su nastali takvi uvjeti da im se više vjeruje nego struci koja se za to školovala i stjecala iskustvo kroz praksu. Paušalno i olako iznesene optužbe zauzimaju naslovnice i postaju istina, dok

se demanti teško probijaju i prolaze nezapaženo. Tko je u svemu tome odgovoran za točno i istinito informiranje javnosti? U svakoj struci postoje pojedinci koji ne rade dobro ili se čine pogrešne radnje, ali ne može se generalizirati i na temelju toga donositi zaključke. Nažalost današnjim prevladavajućim negativističkim novinarstvom stvaraju se uvjeti nepovjerenja u bilo kakvu djelatnost i struku što nije dobro, a u budućnosti može biti i gore.

Mlada šuma koja će uskoro stasati, i postati vidljiva i nešumarskom oku, na tako često prozivanim sljemenskim sječinama, ali i diljem Lijepe Naše, dokazat će da šumarska struka postoji i uspješno obavlja svoj posao, što je u cijeloj priči najvažnije. Takvih mladih i njegovanih šuma ima i sada na značajnim površinama, samo ih laici ne prepoznaju.

Uredništvo